

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

„Az emberi közösségek rend, munka és fegyelem nélkül nem fejlődnek”

Mussolini újabb megállapításai

— Az Estilap eredeti távirata —

Milánóból jelentik: Mussolini tegnap tudományos előadást tartott Perugiában, majd a tömeg kívánságára beszédet mondott a város háza lépcsőjéről.

— A fascizmus — mondotta Mussolini — négy évi munka után tovább is készen áll a harcra. A világ semmiféle hatalma sem térítheti le (Viharos helyeslés.) Kötelességem, hivatásom Olaszországot szellemileg felvirágoztatni. —

Szent örökségét rábízta egy egész nép. Az olasz nép nyugodtan nézhet a népek szemébe, mert meggyőződése, hogy a mostani események örök időkre hatalmas élményt alkotnak. Talán új politikai rendszer, talán a civilizáció új módszerének hordozói vagyunk. Az emberi közösségek rend, munka és fegyelem nélkül nem fejlődnek. A fascizmus soha egységesebb nem volt, mint ma. Erre a

hatalomra nem lehet ráfogni, hogy zsarnokság, mert huszmilliónyi tömeg áll mögötte. Ha valaha a történelemben demokratikus uralkodó, néppálam volt, akkor a fascizmus az! Karthágó a történelem égboltjának bolygója, Róma azonban nagy állócsillaga. Élünk, élni akarunk. A fascizmus olytatni fogja eddigi munkáját szenvedéllyel és erőteljesen, amíg célját el nem éri.

Jászai Mari halála

A nagy magyar tragika fájdalmas elvesztése fölött zokogja a magyarság a magyar színészet és a magyar kultúra. Jászai Mari most eljárt a színész legnagyobb szerepét, a letragikusabb szerepét, amelyet az élet a számára megírt. A függöny összehullott holtteste előtt és kint a nézőtérén zug az elismerés zokogása és föl-följajdul a hatás egy gigantikus művészet végső akkordjai után. Jászai Mari tudta jól, hogy az ő művésze csak addig él, amíg ő van és él és megjelenik az emberek előtt, akik mulnak is halnak és felejtik az órák és percek gyönyörűségeit. És hogy mennyire érezte a feledés tragédiáját a színész örökre való mulását ez a nagy művész: egyetlen mondatban fejezi ki, amelyet kriptája falába vésetett:

„Jászai Mari volt, míg élt.”

A magyar főváros óriási előkészületeket tett a nagy tragika temetésére. Jászai Mari a Blaha Lujza-térrel fogják temetni, ahol a ravatalt fölállítják. A főváros már régebben adományozott díszsírhelyre viszik a Kerepesi temetőbe, ahol Jászai Mari még életében kriptát emeltetett magának. A temetést csütörtök délután tartják meg az egész főváros közönségének gyásza mellett. Amerre a temetési menet elhalad, lehúzott üzletredőnyökkel fejezik ki a gyászt a kereskedők és az utvonalon végig rendőrkordon tartja fenn a rendet.

Jászai Mari egyetlen egyszer, harminc évvel ezelőtt volt Nagyváradon. Sopokles Elektráját játszotta a Rhédey-kerti nyílt színpadon, óriási tömeg előtt. Hatalmas orgánuma viharosan szórta a park évszázados faóriásai között. Akik akkor hallották, sohasem felejtették el Jászai Mari leírhatatlan tragikus művészetét, lenyűgöző erejének hatásait, amely királynői megjelenésében és csodálatos hangjában rejlett.

Budapesti tudósítónk Jászai Mari

utolsó óráiról

következő távirati jelentést küldi: Három héttel ezelőtt már elkezdtek a legsúlyosabb órák, minden pillanatban katasztrófától kellett tartani. Betegsége mellett ekkor már állandóan mellette volt éjjel-nappal régi, hűséges takarítónője, Farkasné. Azonkívül jóbarátai, felváltva örködtek betegsége fölött, Irsayné, Bleyer Ferencné, Komor Gyuláné, Szirmai Oszkárné, Rott Sári és még többen, beosztották a napokat és felváltva örködtek a nagyszony felett. Három héttel ezelőtt bement hozzá kezelőorvosa, dr. Lévy és

az orvos rá akarta beszélni a nagyszonyt, hogy cgyék valamit. Ekkor már nem akart táplálkozni.

Hosszas rábeszélésre végre beleegyezett Jászai Mari, hogy valamit hozzanak a számára:

— Találjon ki valamit nagyszony — kérlelték.

— Tudjátok mit, kaviárt szeretnék enni. De különben azért el kellene menni a városba, ne lárdatok.

Bleyer Ferencné mégis elment hozott Jászai Marinak kaviárt, evett belőle és így szól:

— Na, most hercegnő lettem. Ettől kezdve nem evett semmit. Három hét óta.

Szombaton az éjszakát nyugtalanul töltötte.

Tegnap este ott voltak betegágyánál barátai. Még ekkor halak nagy erőmegfeszítéssel néhány szót tudott szólni. Már érezte, hogy közeleg a halál, érezhette mert olyan rendelkezéseket adott, amelyek kétségbeesetté tették környezetét.

Kifizette hűséges takarítónőjét, Farkasné. Öccsének, Jászi Józsefnek meghagyta, hogy

a szobájában levő virágokat ossza szét.

Tegnap este ott voltak betegágyánál takarítónője. A beteg csendben feküdt az ágyban, úgy látszott, mintha aludt volna.

Nyolc óra 50 perckor egy pillanatra megmozdult, azután újra elszenderedett. A nagyszony kilehelte lelkét.

Nem vették észre. Úgy látszott, mintha aludt volna.

**Délután 2 órakor
érkezett táviratok
a nyolcadik oldalon**

A román-olasz szerződést párisi lap hasábjain támadja egy román politikus

Párisból jelentik: C. C. Dimitriu, ismert liberálistáji politikus, a román szenátus volt alelnöke nyilatkozott a Le Temps-nak Romániát érdeklő ügyekről:

— A király lemondásáról és a dinasztia válságáról, — mondotta Dimitriu — sohasem volt szó. Románia alapvető intéz-

ményét semmi sem ingathatja meg.

— Az Olaszországgal kötött egyezmény — mondta azután Dimitriu — némi csalódást keltett. Ezt pedig el lehetett volna kerülni, ha Averescu miniszterelnök tanácsot kért volna Mitilineu külügyminisztertől, vagy a genfi román

diplomataktól. Minden nyilatkozat és levélváltás ellenére ilyen diplomáciai instrumentum alkalmas arra, hogy árnyékot vessen ama két ország egymáshoz való viszonyára, a mely országoknak népei a származásban sok közösséget mutatnak fel és amelyeket régi barátság köt össze.

Ma zárul be a pan-európai kongresszus

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsből jelentik: A pan-európai kongresszuson tegnap Goethéről, mint „európai”-ról Emil Ludvig, a neves író, Napoleon-ról, mint „európai”-ról pedig Marcel Dunan francia tanár beszélt. Kurt Hiller dr. németországi delegátus, a demokráciáról tartott előadást.

Ma rekeszti be Coudenhove-Kalergi gróf a kongresszust.

Rakovszky

magyar belügyminiszter
lemondását el fogadták

— Budapesti tudósítónk távirata —

A magyar miniszterelnökség sajtóosztálya tegnap hivatalosan közölte, hogy Bethlen magyar miniszterelnök elfogadta Rakovszky belügyminiszter lemondását. Az új belügyminiszter kinevezéséig a miniszterelnök vezeti a belügyi tárca ügyeit.

Időjárás

Az idő kitart szép őszi hangulata mellett és még egy néhány napig aligha változik meg. Az esték és az éjszakák hűvösek, a déli hőmérséklet 19°.

Prognózis: További száraz idő várható.

Dorian Filmszínház

Ma, szerdán utoljára
5, 7 és 9 órákorA flandriai
fiúEgy pajkos gyerek csiny-
tevési 7 felvonáson
keresztül

A főszerepben:

Jackie Coogan.

Csak alnőtteknek!

Jön a

Títokzatos
táncosnőBarbara la Marr és Lewis
Stone.

Mi újság?

* Az új lengyel külügymi-
niszter. Varsóból jelentik: A
Pilsudszky kabinet új külügy-
miniszterét Zaleszky gróf
személyében kinevezték.

* Sulyok István püspök ün-
neplése Nagykárolyban. Vasár-
nap ünnepelte meg a nagyká-
rolyi református egyház tem-
plomának és új harangjainak
felavatási ünnepélyét. A fel-
avatáson részt vett Sulyok
István püspök és Csernák
Béla esperes is. Ez alkalom-
mal a nagykárolyi reformá-
tusok lelkes ünnepségben ré-
szesítették Sulyok Istvánt, aki
püspökké történt megválasz-
tása óta először járt Nagyká-
rolyban.

* Konvenció Magyarország
és Jugoszlávia között a háború
előtti adósságokról. Belgrádból
jelentik: Magyarország és Ju-
goszlávia között a közeledés
jele az a konvenció, mely most
főtt létre a jugoszláv állam-
polgárok magyarországi adós-
ságairól. Illetékes budapesti
helyen úgy tudják, hogy a ju-
goszláv adósságoknak 25 pará-
ban kell elszámolniuk egy bé-
kekoronát.

* Nagyváradí kávék jubileuma
Marosvásárhelyen. Marosvásá-
rlyi tudósítónk jelenti, hogy az o-
tani vendéglős és kávék ipartársu-
lat nagy előkészületeket tesz
Schweitzer Adolf ipartársula-
ti elnök ötven éves szakmunkássá-
gának jubileumára, amelyet októ-
ber 19-én a kávék országos szö-
vegségének elnöki tanácsülésével
egyidejűleg fognak megünnepelni.
Schweitzer, Adolf — mint tudjuk
— nagyváradí ember. A mai Asto-
ria-kávéház helyén ő vezette a
vált Ulpiá, s azelőtt Emke kávé-
házat. A múlt évben költözött Ma-
rosvásárhelyre, ahol a Royal-ká-
véházat vette át és vezeti ma is.

Marosvásárhelyen rövid idejű mű-
ködése alatt is nagy megbecsülés-
re tett szert, amit a készülő jubi-
leumi ünnepségen kívül az a kö-
rülmeny is bizonyít, hogy ezidő-
szerint ő a vendéglősök és kávé-
sok ottani ipartársulatának elnö-
ke. Jubileumán valószínűleg Nagy-
váradról is sokan fognak részt-
venni.

Fekete Pierrot
Harry Piel

* Tanítók kinevezése Bihar-
megyében. A közoktatásügyi
miniszter a következő tanító-
kat nevezte ki Bihar megyében
megüresedett állásokra: Ghe-
orghe Jonescu-t, Belényes-
örvényesre; Costea D. Du-
mitru-t, Szákára; Constantin
Dumitrescu-t, Fokára;
G. Stegreát, Cacincu-mic-
re; Maria G. Joan-t, Szódra;
Alexandru M. Sietcu-t, Ha-
vasdombróra; Gheorghe D.
Joan-t, Kövesegyházára; Ilie
Stanculescu-t, Bondo-
raszóra; Joan Capreanu-t,
Erdődánosra; Teorosie Pod-
goreit, Bordára; D. N.
Angelescu-t, Kiskóhira;
J. L. Popát, Soraura; Petre
Florea-t, Volamira; J. E.
Vatasescu-t, Keresztély-
re; Nic. Dragiát, Békisima-
rosra.

* A világ urulogusai Budapesten
Budapestről jelentik: A német
urológiai társaság bécsi ülésének
befejeztével ötven résztvevő, kö-
zöttük németek, amerikaiak, an-
golok, japánok, spanyolok, portu-
gálók a magyar urológiai társaság
meghívására ideérkeztek. Megte-
kintették a klinikát és a várost.
Vasárnap Budapest főváros a Gel-
lért szállóban vacsorát adott üste-
letükre.

* Három Kertész. Maga az eset
igen egyszerű és hogy mégis a
nyilvánosság elé tartozik, az a
nevek fatális találkozásával ma-
gyarázható. Tegnap délelőtt meg-
jelent a rendőrség bünyűi osztá-
lyán Kertész Jánosné Ovoda-utcai
lakos és feljelentést tett, hogy
arany karkötőórája lezárt szekre-
nyéből rejtélyes körülmények kö-
zött eltűnt. A detektívek hamar-
osan megállapították, hogy a lopást
Kertészné sógora, Kertész Sándor
követte el. Kertész II-t behozták
a rendőrségre, ahol töredelmesen
beismerte, hogy az aranyórát ő
lopta el. Nem csekély derűtség
közben tűnt ki aztán, hogy Ker-
tész II. valószínűleg neve iránti
különös szimpátiából az órát özv.
Kertész Jenőné, Jorga Miklós
(Zöldfa) utcai ékszerésznek adta
el. Kertész Jenőné, immár ez ügy-
ben hasonló néven szereplő har-
madik Kertész minden más köze-
lebbi rokonságot megtagadva, visz-
szaaaadta a jóhiszeműen megvásá-
rolt aranyórát. Kertész Sándort ma
délelőtt átkísérték az ügyészségre.

x M. Antalfi Margit kül-
földi tanulmányutjáról haza ér-
kezett, az őszi táncanfolya-
mát megnyitja gyermekek,
diákok és felnőttek részére.
Beiratkozni egész nap lehet az
intézetben, Zöldfa-épület I.
emelet, (Sas-passage.) Külön
órák az új táncokból előzetes
megbeszélés szerint vehetők.

x Részlet fizetésre is előállít
temetéseket a „Kegyelet” Sas-
passage.

Apolló mozgó

1926. október 6-án és 7-én
mutatja be

BEL AMI

izgalmas társadalmi drámát
8 hosszú felvonásbanA filmet a legjobb német film-
rendező, Lubitsch Ernő rendezte
A főszerepeket: Marie Prevost
és Marry Carr játsszák.Pénteken
először **A Kalandor**

Jean Angelo legjobb filme

* A férfi, a feleség és a vá-
sárlási mánia. A Szalontai La-
pokban olvassuk a következő
nyílttér közleményt:

Értesítés. Ez uton hozom a
n. é. hitelező közönség tudomá-
sára, hogy férjem, Kiss La-
jos részére, kinek vásárlási
mániája van, semmi
néven nevezendő áru, vagy
pénzhitelt ne nyújtsanak, mert
érette készfizető kezességét
nem vállalom. Szalonta, 1926.
okt. 4. Kiss Lajosné. Boc-
sai-tér 2.

Ugy látszik, Kiss Lajos ura-
méknál az asszony jobb gaz-
dász, mint a férfi. Neki nincs
vásárlási mániája.

Fekete Pierrot
Harry Piel

* Utstbe esett és megégett
egy kisgyerek. Megrendítő sze-
rencsétlenség történt tegnap
Szaldobágyon Scötea György
gazda házában. Estefelé a
gazda felesége a disznók ete-
tésére tökök főzött. A tűzhely
körül játszadozott nyolc hó-
napos kis fiugyermeke György
Az asszony pár pillanatra
magára hagyta a gyermeket
és az udvar hátsó végébe
ment. Ezalatt a csöppesség be-
lezuhan a forró vízzel telített
üstbe és összeégett. A sze-
rencsétlen kis gyermek nyom-
ban meg is halt. A csendő-
rség az esetről jelentést tett
az ügyészségnek, amely meg-
adta a temetési engedélyt.

* Pályázati hírdetmény. A nagy-
váradí izr. hitközség pályázatot
hirdet titkári állásra. Pályázni
szándékozók a hitközség elnök-
ségéhez címzett kérvényeiket f.
évi október hó 15-ig a hitközség
Prințul Carol (v. Szilágyi Dezső)-
utca 11. sz. alatti irodájába nyúj-
tásuk be, ahol bővebb felvilágosi-
tást is nyerhetnek. Az állást f.
évi november hó 1-én kell elfog-
lalni. A nagyváradí izr. hitközség
elnöksége.

x Selejtes harisnyák újból
érkeztek ABRAHÁMHOZ, Ri-
manóczy-utca 4.

x Párisi utamról megérkez-
tem. Tanítványokat ismét vál-
lalok. Gábor nyelvtanár, Cuza
Voda (Szacsavay-utca 68.)

x Hölgyeim! Téli és őszi di-
vatszenczációkat hoz az októ-
beri Dame (75), Vogue (65),
Femina (65), Moderné Welt
(100 lei), a Hegedüs Hirlap-
irodában.

HEYMAN SZINKÖR

ma bemutatja 5, 7 és 9 órákor

Fekete
hattyu

Főszerepben: Elliot Dexter

Fekete Pierrot - Harry Piel

Holnap este nagy bemutató

Faraó leánya

Goethe „Faust”-ja
Madách „Ember tragédiája”Vád alá helyezték
a velenceparti öngyilkos
asszony férjét

Emlékeztet, hogy ez év augusz-
tusában a velencei partról a Kö-
rösbe vetette magát egy fiatal
asszony, Feig Izidorné, aki fér-
jével rossz viszonyban élt. A fia-
tal asszonyt holtan húzták ki a
vízből. A hatóságok eljárást indi-
tottak a férj ellen, mert az a vád
merült fel, hogy

az asszony öngyilkosságát a
térj rossz bánásmódja idé-
zte elő.

Akkoriban le is tartóztatták
Feig Izidort, de a vizsgálóbíró
szabaddá helyezte. Az eljárást
azonban nem szüntették meg és
az ügyészség sikkasztás és öngyilkosság felidézése címén vád-
íratot is készített ellene.

Udrescu vizsgálóbíró most foly-
tatja a kihallgatásokat az ügyben
és azok befejezése után fognak
dönteni Feig Izidor további sor-
sáról.

Vizumot

Telefon
458
utlevélre
a Hegedüs
Hirlapirodába kérien

LONGORA

ÉS HEGEDÜ-
ISKOLAK
GYAKORLATOKés bármilyen más zene-
művek leggyorsabban be-
szerezhetők a

Hegedüs

Hirlapiroda

zenemű osztályában

ORADEA, Vidékirende-
lések aznap elintéztetnek

A firesh régi utazótól vaj elmondja az Estilap riportérének legizgatóbb vasúti kalandját

Hogyan rabolta ki Hauer Benő nagykereskedőt?

— A tegnapi riport folytatása —

A veterán csibész rémes fiútkarikákat fújt a rosszul szuperáló szivarjából. Azon lovagolt most, hogy milyen egy csodás szivember ő és milyen szerencsénk van, hogy jókedvében kaptuk:

— Tudja, néha hiába minden, nem mondom semmit. Nekem dumálhatnak. A Falus ur Az Esttől sokat szekirozott már: Simikém, minden hasábert egy milliót kap. Nem, Pesten kussolok, tudja, a Hermína-uton lakom, azok a csaringerek nem ismernek, de úgy ha megtudnák: nézd mán mi volna. Maga írhat Váradon, oda nem kíváncsodom. De mitfi tatám?

— Hogyhogy?

— Mit kapok?

De mindjárt nevet is, kedélyesen csapkodva a térdét:

— Megijedt? Nem kell semmi. Burián ur nem egy piti nimolista. Pedig látja Náci milliókat happolt, már mint Strassnof, az emlékeivel. No nem akarok hencsni, Simi se tartotta a kis esztét az achrem fickóban. (Hátsó zsebben.)

Kicsi barna orvosságos üvegből cseppentgetett egy kocka cukorra: — Kihagy a motor — mondja mosolyogva — a szívem, az én jó szívem...

Aztán kényelmesen behúzódott a pamlag szögletébe és egész élvezettel szopogatta a cukrot. A vonat valahol Kisújszállás felé csattogott:

— No, elmondom

a legérdekesebb link-ügyemet,

ezt meghallgathatja a tekintetes Szerkesztőség, a gnédige Herr doktor is. Nem közönséges tézista mármint téztula. A Hauer eset. Nagy srenk volt aji, a Pester Lloyd azt írta: Das war ein... zseniális csiny volt, amely So-nos-koőy lelményességére emlékeztet. De külön duma nélkül így esett az eset. Hogy is van az Angot asz-szonyban? És dudolni kezd fazék-hangján: Az esetet megeseit...

— Legyen szives már maestro.

— Kérem, türeledejem! Nagyon rosszul ment nekem, ami kis lövét összefujtam, elvitte a verseny, törje ki a frász. Akkor nem is pietem, nem kellett ital, de csudául öltöztem; egy mese. Szép ruhára mindig is pali voltam. Pesten a Sport kávéházban a Medvegy gyerekkel kísütöttük, hogy vagy a keleti expresszen vagy a bécsi gyorson marhecolunk egyet; már minthogy a vonaton elaltatunk valakit. Kimentünk a nyugatira, de mindjárt trélli volt, valami nagy csávót vártak, mert

ott mászkált Rónai pacsi meg Emesz a két hekus.

Ajai a pacsi jött is rögtön és Vilit lekapsolta, mert éppen keresték és elfelejtette megmondani, hol van hohó. Már ott se voltam és a keleti pályaudvarra mentem. Bementem a restibe. Vacsorázik egy öreg biboldó, szardiniát evett meg tojást és közben kivette a nagy buksát és számolta a dohányt.

Baruch Simi szinte csemcegett. A szája szélét nyalogatta, nagyon jól esett neki a visszaemlékezés: — Tudja mennyi volt tata?

Vagy tízezer krón, békében.

Ugy értse meg. Ojojoj micsoda

pénz! A nagy bugyelláris gummi-val volt átszorítva. Mingyár arra gondoltam, na Simi ezzel az óvszerrel hehehe nem menti meg tőled a kedves bácsi a dohánygyót, igen. Ezt a matért tuti megdütöd Simikém. (tárcát elveszed.) Szemmel tartottam a papát s amikor beszállt a kassai gyors második osztályu fülkéjébe, én a folyosón ordítottam a hordárért, mintha tudja fene, milyen pakkjaim vol-nának: huszonhat, huszonhat! Az öreg egyedül volt a kupében, s már panaszkodtam is a hordár-ra, disznó, bitang, s már

meg is kínáltam cigarettával. Nem abból, amit én szívtam.

Nevet. Micsoda jókedvű fickó hatvan esztendejével, aminek csaknem harmadát koportában töltötte. Nyujtja a cigarettát tárcáját:

— Tessék. Ez nem olyan hehehe. Ebből szívhat. Abban volt egy kis gyalogaszpirin. Mire a vonat indult, leider több utas is jött a fülkébe, ami percre megzavarta a tervemet. Mentünk, mentünk, nagyban ismerkedtünk s közben a pali oly édesen elaludt, mint gyermek az anyja ölében. És most már tudtam, mit csináljak.

Önkéntelen közbe kellett szólnom:

Persze, persze. Irtunk mi erről a gázságról.

— Gázságról? — pattant fel önértetében sértetten Simon ur — talán inkább zseniálításról? Hát nem?

Mondom az utitársaknak: Jaj

kérem az öregekkel nem lehet bírni.

Tessék az apám. Hetven éves és mindig egyedül megy üzleti útjaira nagy pénzekkel. Ezerszer kérjük bizza ránk, hiszen annyi a rossz ember, pláne vonaton és ő öreg, gyenge, elalszik, egyszer kifosztják. Most egyszer megengedte, hogy elkísérjem. Kassán nagy üzletet perfektuálunk. És tessék: elalszik, annyi pénzzel. Az utitársak igazat adtak nekem. No mondom, most egy viccet csinálók a papával, így ni, a pénzt kivesszem, így ni, bemegyek az étkezőbe, így, képzelem aztán ha felébred, hogy megrémül az öreg. Előbb tessék hagyni csak ijedezzen, aztán sziveskedjenek felvilágosítani... Viszontlításra.

Megint nagyot nevet. Huncfutul kacsint:

— Na?

Most a riporter beszélte el, amit a vén svihák nem tudott, de az utitársak szelében meséltek. Az öreg egy óra mulva felriadt és rögtön a zsebéhez kapott. Nagyot kacagtak. Ugye a pénzt keresi? Mit nevetnek övöltözött szegény, ezen sirni kell és sirt. Az utasok azonban megnyugtatták: semmi baj, a kedves fia csinált egy viccet. Az én fiam? Sohase volt nekem fiam.

Simi a hasát fogja s jellegzetes mozdulatot tesz a karjával:

— Vas mi? Ilyen! Én már az első állomáson nyugodtan leszálltam.

(Folytatása következik.)

Hova fajult a pénzhiány a váradi vállalatoknál?

Az egyre súlyosbodó pénzügyi krízis október elején olyan stádumba jutott, amilyenre eddig Románia gazdasági életében még nem volt példa. A bankok a legnagyobb erőfeszítéssel küzdenek az egyre fenyegetőbb pénzhiány ellen, amely ma már komolyan veszélyezteteti az ipari és kereskedelmi élet menetét. Sajnos, ma már a krízis nem elszigetelt jelenség, egyformán érzik és nyögik Erdély összes pénzintézetei. Hogy milyen kritikus a helyzet, arra nézve érdekes esetet beszélt egyik nagyváradi vár igazgatója.

A postai pénzáttalás bizonytalansága azt a szokást honosította meg a kereskedelmi életben, hogy a hitelező nagykereskedők és gyárosok vidéki követeléseik behajtását bankokra bizzák. A hitelező vállalat utalványt juttat el az illető bankhoz, hogy követelését az hajtsa be. Az említett nagyváradi gyárvállalat több vidéki adósától járó követelését hónapok óta így inkasszálja. Az utóbbi időben gyak-

ran előfordult, egyes vidéki bankok azzal feleltek a pénzt sürgető vállalatnak, hogy a felektől még nem folyt be az összeg. A gyár erre levélben szólítja fel adósát a fizetésre. Nem egy alkalommal fordult elő, hogy az adós kereskedő beháborodottan tiltakozott a felszólítás ellen és közölte, hogy tartozását a rendes időben teljesítette. A gyár újból a behajtó pénztévezethez fordult és csak többszöri sürgetésre volt hajlandó a behajtott összeget ki fizetni. Egyik vidéki pénzintézettel szemben a gyár kénytelen volt erősebben fellépni és miután így sem volt hajlandó fizetni, feljelentéssel tudott csak a vállalat künnlevőségéhez hozzájutni.

Gazdasági életünknek ez a szomorú tünete egyre jobban kezd elhatalmasodni és igazán itt volna az ideje, hogy az összes érdekképviseletek nemcsak határozatokkal és memorandumokkal, de erősebb eszközökkel is akcióba lépnek a pénzhiány megszüntetése érdekében. A mai nyomoruságos helyzet ugyanis önhibájú-

kon kívül olyan súlyos helyzetbe sodorhatja még a legszolidabb tőkeerős intézetet is, hogy annak következményei egyenesen beláthatatlanok.

A film beleszól a világ dolgába...

Bizony a film, a néma művészet megszólalt. Párisban történt, a nemzetközi filmipari kongresszuson hogy a film beleszól a világ dolgába. A világon most mindenütt a háború és béke kérdése a kérdés. És a film azt mondta: ne legyen többé háború, hanem legyen béke, bizony béke és megértés a nemzetek között.

A kongresszus első napján történt. Felállt a francia delegáció egyik képviselője és a következő javaslatot tette: Hívja fel a kongresszus a filmgyárakat, filmrendezőket és filmírókat arra, hogy soha többé olyan filmet ne készítsenek, amely alkalmas arra, hogy az egyes fajok és nemzetek között, gyűlölséget szítsa. Mondja ki a kongresszus azt, hogy a filmművészet kötelessége a népek békéjének propagálása és elősegítése. Nem szabad többé olyan filmet készíteni, amely egyes népeket neveltségessé tesz, vagy megszegyenit, hanem csak olyant, amely a történelmi hűséget hamisítatlanul adja vissza.

Igy szólt a francia filmipar képviselőjének határozati javaslata, amelyet a kongresszus egyhangú lelkesedéssel fogadott el. Így szólt a film, amely megszólalt Párisban, a nemzetközi filmipari kongresszuson, a béke és a megértés gyönyörű jegyében. Nincs okunk azt hinni, hogy ez a bátor és dicséretreméltó állásfoglalás nem volt őszinte. S ne vonjon le annak érdeméből semmit az a körülmény, hogy a film — mint nemzetközileg érdekelt művészet — másképp látja a fajok és nemzetek nagy problémáit, mint maga a világ: a politika. A film megszólalt s az a hang, amit megütött, az igazságnak és az emberiségnek volt a hangja...

Chaplin minden mókáját, minden groteszk pózát megbocsájtjuk egy-egy igaz emberi megnyilatkozásért.

Párisban — azt hisszük — most sok régi tévedését levezekelte a film. (O)

Atmeneti kabát

Börkabát

Gummikabát

Gyermekek télikabát

MENDEL

Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

Férfi és női szövetek legolcsóbban szerezhetők be Ungár és Glück cégnél, Sas-passage

Zongorák részletre

legolcsóbban 3028-4

Sternbergnél. Főút 14.

Reklám flanel, pazar választékban 33 Leiert Leitner Márton Rt-nál.

A népek sorsa – ahogyan a tudósok látják

Jelentős felfedezések a düsseldorfi természettudományi kongresszuson

A német orvosok és természet-tudósok düsseldorfi kongresszusa bővelkedett az érdekesnél érdekesebb előadásokban, amelyek hatalmas lépéssel vitték előre a természettudományok fejlődését. A nagyértékű előadások sorából is kiemelkedik dr Müller tübingeni egyetemi tanár, dr Bunker müncheni professzor és Ehrenhaft bécsi fizikus előadása.

A véredények titkai

Müller tanár a legkisebb véredényekről referált és értekezése számos új adattal gazdagította a tudományt. Elmondotta, hogy a hajszálerek (capillarisek), amelyekben a vér és a test szövete közötti anyagcsere lezajlik, csak a legutóbbi időben kerültek beható vizsgálat alá. Különösen fontos a tudománynak az az egészen újkeletű megállapítása, hogy a capillarisek falai önálló mozgásra és a vér és a szövet közötti ide-oda vándorló anyagok önálló kiválasztására képesek. Miután kiderült, hogy a hajszálerek funkciói a szervezetben teljesen önálló és jelentős szerepet töltenek be, a tudomány természetesen azt is figyelné kezdte, hogy miképpen viselkednek a véredények megbetegedés vagy kóros elváltozások esetén.

Igy megállapították, hogy a véredények szerkezete és funkciója veleszületett és egyenes leszármazásban örökölhető eltéréseket mutat. Ilyenek például azok a hosszú ideig ismeretlen eredetű, egyes helyeken fellépő görbülések, amelyek a szemszédos helyen bénulást vonnak maguk után. Ezek a bénulások azok, amelyek a szövetek helyi vérkeringését megakadályozzák, jelenős szubjektív és objektív zavarokat idéznek elő és végül a szövetnek helyi elhalását eredményezhetik. Ide tartoznak a véredényideg-megbetegedés néven ismert állapot különböző megnyilvánulásai is, így például

a végtagoknak viszketése, a kéz és a láb izzadása,

a kéz- és lábujjak, valamint az orr kék és vörös színeződése. Ezek a jelenségek nem egy esetben a megtámadott testrészt teljes elhalására vezethetnek. De nemcsak ezek a tünetek a véredények hibás működésének az eredményei, hanem ide tartoznak az ideges embereknél gyakran fellépő izom-, gerinc- és hátfájdalmak, valamint a gyomorzavarok, bizonyos természetű daganatok és krónikus bélbántalmak is. Müller professzor szerint összefügg a véredények funkcionális zavarai a szem nagy veszedelme, a szürke hályog is.

Egészen más természetű kérdésről foglalkozott Bunker tanár

„A kultúra és az elfajulás”

című előadásában.

Ellentétben a különösen az újabb időben sok tudós által hangoztatott felfogással, hogy minden nemzetnél vagy fajnál egy bizonyos időben fel kell lépni az elfajulásnak, ő azt állította, hogy

a nemzetek, népek és fajok elfajulása nem a fejlődés természetsszerű következménye.

Majdnem minden nemzetnél és majdnem minden korban rábukkannunk az elfajulástól való félelemre és még ennek a félelemnek a formái is csodálatosan hasonlítanak

egymáshoz legkisebb részleteiben is. — Ez a félelem a legtöbb esetben nem bizonyult jogosultnak és a történelem tanulságai azt mutatják, hogy majdnem mindig egy

átmeneti kornak volt a megnyilvánulása.

A jelek arra vallanak, hogy most is ilyen átmeneti korszakot élünk át.

A tudomány megállapította, hogy

a testi elkorcsosodása nem más, mint szociális jelenség,

— nem más, mint élelmezési és lakásprobléma. Ezt legpregnansabban Franz Oppenheimer fejezte ki, aki végérvényesen leszögezte, hogy a nemzetek nem agkori végelgyengülésben, hanem eredetileg elkerülhető betegségekben szenvednek el. Ezzel kapcsolatban felmerül a nagy kérdés, vajon a lelki lezülles ugyanilyen okokra vezethető-e vissza. Nem bizonyult valószínűnek az az állítás, hogy az

elmebajok erős szaporodása

tapasztalható. Csupán az elme-gyógyintézetek lakóinak száma nőtt meg, de ez csupán annak a következménye, hogy az elme-gyógyintézetekben immár több hely van betegek számára, hogy az ezektől az intézményektől való félelem és irtózat egyre csökken és a szociális viszonyok egyre kevesebb idegbeteg embernek intézetekbe elhelyezését teszik lehetővé. Sőt, egyes betegségeknek, mint például a paralízisnél is, a világ egyes részeiben nem jelentéktelen csökkenés mutatkozik. A krónikus alkoholizmus és alkoholisztikusok is néhol már a háború előtt apadóban volt.

De vajon hasonló-e a helyzet az idegességnél és a pszichopátiánál?

Nem. Tagadhatatlan, hogy az öngyilkosságok a XIX. század óta minden kultúrában egyre szaporodnak. De bizonyos az is, hogy ez az emelkedés kizárólag

a szociális viszonyok megváltozásának az eredménye.

Ugyanez áll a bűnök szaporodásáról is. A tulajdon elleni bűncselekmények statisztikája törvényszerűen emelkedést mutat a tél beköszöntével és a gazdasági leromlás korszakában. Viszont az összes erőszakos bűncselekmények az alkoholfogyasztással állanak szoros összefüggésben és adatszerűen bizonyítható, hogy a háború előtt már évente

150—200.000 emberrel kevesebb került volna börtönbe, ha az emberiség nem ismerné az alkoholt.

A fiatalok bűnözéséről pedig megállapítható, hogy minél előbb lépnek kenyérkereső pályára, annál gyakrabban lépik át a törvény korlátait.

Vásznak, damasztárak kész paplanok beszerezhetők Ungár és Glück cégnél, Sas-passage.

Szalonta főterén

a legforgalmasabb helyen a Központi szálló tőszomszédságában

4 kirakatos üzlet

kiadó és azonnal elfogalható

lelépés nélkül.

Cim: Székely-papirkereskedés Salonta-Mare

2 m. nagyságú, kékszélű lópokrók 500 Leiert Leitner Márton Rt-nél.

Budapesti utamról hazatérve, angol és francia női divat-szalonomat megnyitottam. Ruhákata legkényesebb izléseknek megfelelően és jutányos árban készítek.

Özveggy Atlaszné

Delavrancea (Ritók Zs.)-u. 33-a

Vásznak, chiffonok, damasztok, étkezési készletek a legmegbízhatóbb minőségben Leitner Márton Rt-nél.

DOBOZOKAT

minden kivitelben és formában a legolcsóbban a

Feldstrick

dobozgyárban kaphat Parcul Elisabeta (Erzsébet-liget)

Művészi kötésű

KÖNYVEKET

hallatlan olcsó árban készít

Feldstrick

könyvkötészet, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 6. sz, Moskovitz-palota

Barna paleni-lemez

(bazar) cipészeknek és kalaposoknak, míg a készlet tart, a legolcsóbban árusítunk

Feldstrick

könyvkötészet Parcul Traian (Széchenyi-tér) 6

Tankönyveket 24 óra alatt bekötünk.

Férfiszövetek, finom kivitelben, kabátelmék és hozzávalók d. isan felszerelt raktára LEITNER MÁRTON Rt-nél.

Neuman szinkör

Szerda: Fekete Hattyu. Főszerkesztő: Eliot Dexter. Csütörtök este nagy premier: Farao leánya.

— Fekete Hattyu csak ma kerül utoljára színpadra, főszerkesztő Eliot Dexter, a legbájosabb szépséggel. Egy színházi eseménnyel tarkított szellemes meseszövevény film-újdonosság, melyet a Szinkör elősora vigjátékokkal egészít ki. Jön: Fekete Pierrot, Harry Piel.

NYILTÉR

Tek.

„Britania“ Angol-Román Biztosító r.-t.

Bucuresti.

Ezennel elismerjük, hogy Önöknél biztosított beszercei téglagyárunk, a biztosítás után néhány nap múlva leégett és Önök egy és fél millió Lei kitevő kárösszeget teljes megelégedésünkre a legrövidebb idő alatt kifizették, miért is a társaságot mindenkinek a legmelegebben ajánljuk.

Societatea Actiunara de Caramidarie Bistrita. Lehrmann m. p. Beszercei téglagyár r.-t. 3065

Britania Angol-Román Biztosító társaság.

Bucuresti.

Alulírottak, mint a „La Carneval“ cég tulajdonosai ezúton mondunk Önöknek hálás köszönetet azért a tapintatos elbánásért, amelyet velünk szemben tanúsítottak a bennünket ért tűz-kár likvidálása alkalmával.

Az Önök méltányos eljárása segítette elő azt is, hogy az esetről érdekelt más biztosító társaságokkal is sikerült megállapodást létesíteni.

Különösen hálásak vagyunk azon szinte szokatlanul kuláns eljárásukért is, hogy az Önökre eső 650.000 Lei kárösszeget a záró-jegyzőkönyvben kötött 14 nap helyett 24 óra belül kiutalták.

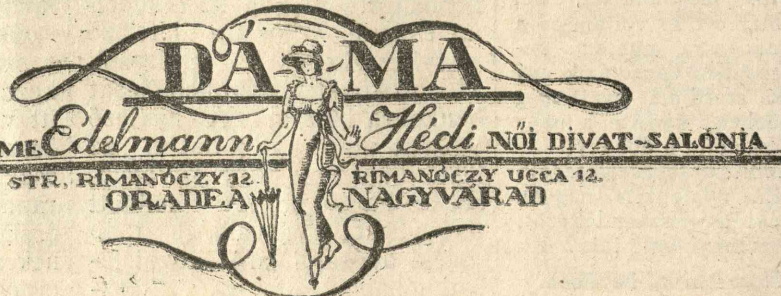
Amidőn intézetüket a nyilvánosság előtt a kereskedő világ szíves figyelmébe ajánljuk. Vagyunk

Oradea, 1926. október 4.

Kiváló tisztelettel:

„La Carneval“ Goldstein & Co. Oradea-Mare. Goldstein Mór s. k.

3065

Szabadlára helyezték a megvesztegetésért elítélt váradi detektívet

**Üzleti
könyvet**

Sonnenfeld-nél
vásárolhat.

Ne pazarolja hiába a pénzét
drága kottákra, mert minden
kottát olcsón megkap a
Hegedűs Hirlapirodában.

A törvényszék annak idején megvesztegetésért másfél évi börtönbüntetésre ítélte el Czeglert, aki az ítélet ellen a Táblához fellebbezett. A váradi Tábla ma délelőtt leszállította a büntetést 10 havi fogházra és elrendelte a 11 hónapja vizsgálati fogságban levő detektív azonnali szabadlábra helyezését.

Mainzban egy német polgár leszurt egy francia tisztet

Neustadtban egy őrmestert sebesítettek meg

egy német polgár törzs-
rással súlyosan megsebe-

— „Valaki mellbeszúrt!“

Kést azonban senki sem látott. Ezután a két francia eltávozott a helyséből. Másnap hétfőn a francia összekötő tiszt megjelent a rendőrségen és kérte a nyomozás megindítását. Német részről felteszik, hogy pszichopatologikus esetről van szó.

Egy volt váradi földbirtokos-család gyászja

Lichtmann Jenő, aki néhai Lichtmann Menyhértnek a fia, az egyik legkiterjedtebb biharmegyei földbirtokos család sarja. A fiatal földbirtokos néhány hónappal ezelőtt rosszul érezte magát és Budapestre ment fel konzulálni. Az orvosok a legkomplikáltabb belső betegségeket állapították meg rajta, amelyen csak sürgős operációval lehetett segíteni. Az elhunyt földbirtokos édesanyja színen súlyos beteg, nem is tudott fia betegségéről. Lichtmann Jenő úgy intézte a dolgot, hogy előre keltézve számos levelet intézett édesanyjához és meghagyta az uradalmai tisztartóknak, hogy a le-

Lichtmann Jenő holttestét hazaszállítják Nagyváradra és a család itt fogja elhelyezni örök nyugalomra.

A legszebb magyar színésznő Lenkeffy Ica válik az urától és újra filmszínésznő lesz

A legszebb magyar színésznő volt Lenkeffy Ica, akit előbb a pesti Apolló kabaré, majd a Magyar Színház színpadáról ismert és becézett a közönség. Lenkeffy Ica közben férjhez ment Roboz Imréhez, a Vigaszínház igazgatójához és az akkor fellendülő magyar filmgyártásban a star szerepét vitte mindaddig, amíg egy hirtelenlül támadt végzetes szerelem Louis Mannheim párisi bankárhoz nem láncolta. Mannheim bankár felesége lett később Lenkeffy Ica és új házassága kedvéért teljesen visszavonult a színpadtól. Évek óta Párisban él s legutóbb pár hónapja, csak nagy betegsége révén halott a világ újra róla. Lenkeffy Ica ekkor úgy tudták megmenteni, hogy

íérje egy fél liter vért engedte át nagybeteg feleségének.

Luis Mannheim bankár néhány nap óta Budapesten tartózkodik — egyedül s kijelentette, hogy válik Budapest egykori legszebb színésznőjétől. A válás oka az anyós. Lenkeffy Ica rajongásig szereti az anyját, aki mindig vele él s akitől nem akar megválni. Mannheim az elé az alternatíva elé állította feleségét, hogy

válasszon közte és az anyja között.

Lenkeffy Ica állítólag így felelt:

— Már választottam is: az anyámat.

Ezért indult meg a válópör, amely, ha Párisban lefolyt, a szép magyar színésznő Hollywoodba megy.

Fekete Pierrot Harry Piel

MOZI

— Az Apolló mozgó még ma és holnap mutatja be a Lubisch Ernő keze alatt kitűnően megrendezett és a legjobb amerikai színésznők által megjátszott izgalmas társadalmi drámát, a **Bel Ami-t**. Pénteken Jean Angelo legjobb filmje, a **Kalandor** megy.

— Ma utoljára látható a Dorian-filmszínházban a „Flandriai fiú” című 7 felvonásos ílm, melynek a főszerepét Jackie Coogan, a legtehetségesebb csodagyermek alakítja. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jön a „Titokzatos táncosnő”, Barbara la Marr és Lewis Stone.

**Kitűnő asztali bor
1 liter
továbbra is
18.— lei**

Vasile Conta (Halász)-utca 43.

SPORT

A NAC—Törekvés kombinált csapat szombaton és vasárnap Bukarestben játszik

ELSŐ NAP A COLTEA, MÁSODIK NAP A BUKARESTI BAJNOK JUVENTUS LESZ AZ ELLENFÉL

A sikertelen aradi kirándulás nemhogy kedvét szegte volna, hanem igen helyesen új tettekre, nagyobb diadalok elérésére serkent a győzelemhez hozzászokott váradai tizenegyet. Arról van szó ugyanis, hogy Bukarest legelőkelőbb egylete a bajnokcsapat Juventus már hetekkel előbb meghívta két napos vendégjátékra a NAC—Törekvés kombinált csapatát. Első nap a Coltea, másnap pedig a bajnok Juventus lenne a kombinált ellenfele.

A két klub vezetősége az aradi mérkőzés előtt még nem adott precíz választ, hogy a megtisztelő meghívásnak eleget tesz-e vagy sem? Tegnap aztán újlag foglalkoztak a Juventus ajánlatával és elhatározták, hogy a meghívást elfogadják. Egyetlen ok a mérkőzés lemondására csupán az volna, ha a katonai szolgálatot teljesítő játékosok szerepeltetése komoly nehézségbe ütköznék. Miután azonban remény van rá, hogy úgy

Ströck, mint Csomag a mérkőzés két napjára szabadságot kapnak, bizonyosra vehető, hogy a NAC—Törekvés kombinált szombaton és vasárnap Bukarestben szerepel.

A bukaresti mérkőzéseket a magunk részéről mindenben helyesljük, mert legalább hamarosan alkalom nyílik az aradi kudarc reparálására. Véleményünk szerint azonban csakis egy komplett kombinált csapat veheti fel a küzdelmet. Tehát a NAC—Törekvés felállítására csakis a következő lehet:

Ströck

Bartha-Markovits

Sternberg-Körösi-Szilágyi

Pless-Ströck II.-Szemere-Rónai-Csomag

Tartalékok: Zsiga, Róth, Berkesi.

Amennyiben a csapat ebben az összeállításban szerepelhet, úgy a NAC—Törekvés kombinált már holnap délután el is utazik Bukarestbe.

Kehrling és Takács újra Nagyváradra jönnek Itt lesz Luppu és Balázs is

Mint ismeretes a NAC nagyszabású nemzetközi tennisversenyén a férfi egyes döntőjét, amiben Kehrling Bélának Takácsnak kellett volna küzdenie, nem tudták befejezni és már úgy volt, hogy azt a két kiváló magyar játékos Pesten fogja lejátszani. A NAC vezetősége azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a mérkőzések

legkiemelkedőbb versenyszámát, a férfi egyes döntőjét, a nagyváradi közönség élvezhesse végig

és sikerült is elérnie, hogy Kehrling Béla és Takács Imre október 23 és 24-én újra Nagyváradra jönnék, hogy itt egymásközt az elsőség kérdését elintézzék.

A NAC, hogy ennek a nagyfon-

tosságu és az egész romániai teniszsportot érdeklő eseménynek minél méltóbb keretet adjon, két igen érdekes revans mérkőzést is beállított a férfi egyes döntő mellé és pedig Luppu Györgynek, a kiváló román bajnoknak Takács elleni és a fiatal, nagytehetségű jugoszláv bajnoknak Balázs Ivánnak Luppu György elleni revansmérkőzést.

Ezek a mérkőzések annál is érdekesebbeknek ígérkeznek, mert annak idején sem Luppu dr, sem pedig Balázs Iván nem ismerték el legyőzetésüket realinak és így ez a két megrendezendő revans mérkőzés fokozni fogja azt a várható nagy érdeklődést, amelyet a Kehrling—Takács-döntő már egymaga is kiváltana.

Ujhelyi Nándort

van, aki szereti, van, aki szidja, de nincsen olyan, aki ne olvassa érdeklődéssel minden művét, alábbi könyveit olvashatja a Hegedüs Könyvtárból:

Mire egy leányból asszony lesz	1752
Nők ura	1753
Két neműek	1747
Szerelmek forradalma	1777
Aladin lámpása	2686
Szenzációs regény	2891
Az asszony, aki nem öregszik	1968
Akit a férfiak szeretnek	2081
Három detektív	2133
Akit a nők szeretnek	1700
Arisztokratizmus	1109
Egy férfi szerelme	674
Feleségem, feleséged, feleségünk	2195
Pesti cirkusz	3006
Egy szerelmes ifjú története	1157

Európai Egyesült Államok	2333
Hercegnő	1014
Jack Fun császársága	602
Pénzt és nőt	2915
Színésznő dicsősége és szerelme	3115

Vizumárok

a Hegedüs Híripirodában

Magyar vizum	650.—
Osztrák	840.—
Jugoszláv	1000.—
Olasz	740.—
Német	1460.—
Francia	840.—
Belga	800.—
Cseh	595.—

Állandó és kedvezményes vizumárról felvilágosítások.

Telefon: 458.

* Hencser részletre, Mansberg-nél. Vlahuta (Szent János) u. 7.

Női kabátok

legolcsóbban

Weber, Model-Áruház

Vlahuta (Szent János)-utca 6. sz.

* A személyazonossági igazolványokat a rendőrségen alább sorrendben adják ki:

Október 7-én Raului (Vizi) utca, Redutei (Bástya) utca, Rozeta (Háromrózsa) utca, Rosiorului (Huszár) utca.

Október 8-án: Saguna (Kapucinus) utca, Scoalei (Iskola) utca.

Október 11-én: Scurta (Róka) utca, Simeon Stefan (Beihl) u. G. Sincaia (Szmetka György) utca.

Október 12-én: Soimilor (Selyem) utca, Stelelor (Gyöngytyű) utca, Sstianto-utca, Sztarovesi utca.

Október 13-án: Vasile Stroescu (Téglavető) utca, Targul de Vin (Állatvásár) tér.

Október 14-én: Parcul Traian (Széchenyi), Tichindeal (Fürdő) utca, Teatrului (Színház) utca.

Október 15-én: Tribunalul (Verbőczy) utca, Piața Unirii (Szló) tér, Uzina Electrica (Romer) utca.

Október 18-án: Vascau (Szálka) utca, Piața si str. Biserici (Templom tér és Templom-utca).

Október 19 és 20. Calea Victoriei (Kolozsvári) utca.

Október 21-én: Tudor Vladimirescu (Magyar) utca.

Október 22-én: Vlahuta (Szent János) utca.

Október 25-én: Josif Vulea (Nagy Sándor) utca, Vulturul (Majom) utca, Xenopol (Lakatos) utca.

Október 27-én: Wilson (Fűző) utca.

Október 28-án: Nicolae Zis (Lukács György) utca, Zamfirescu (Dudek) utca.

Október 29-én: Sötétág, Gőrgő oldal.

November 1-én: Körösoldali Aranyoldal.

November 2-án: Mélyárok, Dörögő-oldal.

November 3 és 4-én: Tsate-lonile.

Női kabátok

ruhák nagyon olcsón

2584

Hevesi

dívatáruházaiban N. Jorga (26ldia)-u. 8.

Könyvvidonság

Panait Istrati

Kyra Kyralina

Francia eredetiből fordította

Horvát Henrik

„Istrati írásai az érzés lángoló heve által meg fogják bódítani Európát.”

Romain Rolland

Izletes kiállítás. — Ár 130 lei

Kapható a

Hegedüs Híripirodában

A Kereskedelmi Csarnok október 17-én Erdélyre kiterjedő ankétot rendez

A tőzsde és a vámszabadraktár előkészítése

A Kereskedelmi Csarnok elnöki tanácsa tegnap este dr. Popper Ákos elnökletével rendkívül fontos ülést tartott, amelyen a nagyváradai ipart és kereskedelmet érintő számos kérdésben hoztak határozatot.

Az ülés elején Schusztek Adolf, a felső kereskedelmi iskola igazgatója jelentést terjesztett elő az iskolába történt beiratással kapcsolatban. Az igazgató jelentése szerint a nagy iskolai évben 302 tanuló iratkozott be, köztük 100 román nemzetiségű. Előterjesztést tett a román tanszék felállítására és a beérkezett pályázatokat az iskolabizottság döntésére bízta.

Az elnöki tanács ezután megszavazta az iskola szegény tanulóinak taneszközök és könyvek beszerzésére szükséges összegeket. Az elmúlt iskolai évben a Csarnok 800.000 lejt fordított az iskola segélyezésére; ez az összeg az idén még magasabbra emelkedik, mert az iskola minden ötödik tanulója tandíjmentességben részesül. Eppen ezért az elnöki tanács elhatározta, hogy a jövő költségvetési évben emelje fel az iskola támogatására szánt összeget.

Az ülésen dr. Fried János elnök hosszabb előterjesztést tett a Csarnok által megadott kamatdrágaság-ellenes akció állásáról. Felolvasta a bécsi, párizsi, római, budapesti, berlini, bécsi, athéni, nagai és konstantinápolyi kamaráktól e tárgyban beérkezett válaszokat, valamint Kakas Józsefnek, az GIR elnökének véleményét. Az előterjesztés után elhatározták, hogy

október 17-én ankétot rendeznek, amelyre meghívják Erdély összes kereskedelmi és gyáripari érdekeltségeit.

Az ankét szervező munkálatainak előkészítésével a főtitkár bízta meg.

Foglalkozott az elnöki tanács a biharmegyei gazdasági konferencia kérdésével is, amelyen megállapítják, mit kívánjanak a városi és megyei tanácsok, a parlamenttől és a kormánytól. Biharmegye gazdasági válságának enyhítése érdekében. Elhatározták, hogy megyei konferenciát e hónapban megtartják.

A nagyváradai árutőzsde érdekében elhatározták, hogy kikérlik a prefektust, valamint képviselőket és szenátorokat, hogy küldöttsegileg keressék a kereskedelmi minisztert, hogy a tőzsdetörvény előkészí-

tési tárgyalásánál a nagyváradai érdekeltséget is hallgassák meg.

Rimler Károlyné meghalt

Ma délelőtt az a megrázóan tragikus hír terjedt el a városban, hogy néhai Rimler Károly özvegye Mandel Irén jobblétre szenderült. Nagyvárad város volt polgármesterének özvegye életpályáját tragikus körülmények között fejezte be. Már — napok óta hite járt Nagyváradon, hogy ez az előkelő uriaszony, akaratán kívül és öntudatlanul egy bünper szövetségbe került bele. Az érzékeny lelkű és nagyon exkluzív életet élő urinő, nem bírta ki a gyanúsítás leghalványabb árnyalatát sem. Amikor a bünper számai az ő házába vezettek annál a véletlenél fogva, hogy Lehoczky, a vasvári bünper egyik szereplője ebben a házban lakott, végzetes tette szánta el magát. Nagymennyiségű veronált vett be, amely halálának okozója lett. A szerencsétlen uriaszony péntek óta állandóan agonizál és Nagyvárad legjobb nevű orvosai minden lehetőséget kiakasztva megmentésére. Fáradozásukat azonban nem koronázta siker, Rimler Károly polgármester özvegye ma a reggeli órákban kiszenvedett.

Az elhunyt uriaszony a hajdumegyei Mandel-családból származott. Ez a familia egyike volt a környék legelőkelőbb és leggazdagabb földbirtokos családjainak. — Lánykorában valóságos vezérszerepet vitt a társaságban, temperamentuma, kivételesen nagy műveltsége, ötletessége egyik legkedvencebb alakjává avatták a hajdusági társaságnak. Fiatal korában ment férjhez dr. Berkovics Miklós nagyváradai orvoshoz, aki Nagyvárad városi tisztifőorvosa volt és akinek emléke még ma is élénken él a nagyváradiak emlékezetében. Dr. Berkovics Miklós fia volt dr. Berkovics Zsigmondnak, de nemcsak ezen a révén, hanem saját érdemei miatt is nagy szeretetnek és közbecsülésnek örvendett. Dr. Berkovics Miklós aránylag fiatalon hunyt el, az egész város osztatlan részvétel kísérté utolsó nyughelyére. A fiatal özvegyasszony akkor elköltözött Nagyváradra és hosszabb időn át külföldön tartózkodott.

Még nagyváradai tartózkodása alatt ismerkedett meg Rimler Károly polgármesterrel és ebből az ismeretségből később, amikor a fiatal urinő özvegyességre jutott, házasság származott. Rimler Károly ismeretes szerénysége és puritánsága indokolta azt, hogy a házasságkötés minden külső dísz nélkül történt meg. A polgármester és neje hosszú ideig zárközött és visszavonult életet éltek.

Még Rimler Károly életében történt, hogy a néhai polgármester magához vette és családjába fogadta egyik unokahugát, aki teljesen árva maradt.

Ennek a fiatal nőnek eltartásáról és neveléséről a polgármesteri család gondoskodott. Amikor Rimler Károly is meghalt, az özvegy továbbra is magánál tartotta a fiatal leányt és ezzel is áldozni akart férje emlékének.

Az új tőzsdeszabályok elkészítésére Beck Nándor vezetésével bizottságot küldtek ki.

Hosszabb vita indult meg a felállítandó vámszabadraktár körül, amelyet a Csarnok minden erejével támogatni fog.

Több napirendi pontnak a lejárta után az elnöki tanács jövő ülésére halasztották.

Néhány évvel ezelőtt Lehoczky Rudolf postatisztviselő nőül vette a fiatal leányt és az új pár a volt polgármester özvegyénél lakott a Dorobantilor (Rulikovszky) uti családi házában.

Néhány héttel ezelőtt a postapénztár szeszáción terelték a közfigyelmet Lehoczky Rudolfról. Ebben a bonyolult és máig sem tisztázott bűntényben izgalmas fordulatok egész sora követte egymást. Azt azonban senki sem sejtette, hogy a bűnténybe a minden gyanun felül álló özvegyet is belekeverik.

Tény az, hogy körülbelül egy héttel ezelőtt a nagyváradai törvényszék vizsgálóbírója magához idézte a szerencsétlen özvegyet és a bűntényre vonatkozó bizonyos felvilágosításokat kért tőle. Ezt különböző hatósági intézkedések követték. Arról volt szó állítólag, hogy az elikkasztott összeg egy részét a szerencsétlen urinő lakásán rejtették el. Kétségtelen, hogy az özvegynek nem volt tudomása erről, azonban a hatóságok mégis házkutatást tartottak az özvegynél és több szükséges információt szereztek be.

A felizgatott lelkű uriaszony nem bírta ki a gyanúnak ezt a leghalványabb árnyalatát sem. Amikor házkutatást tartottak nála, a végsőkig kétségbeesett és ebben a halálos elkeseredésében szánta el magát a végzetes tette. Mint említettük, pénteken, amikor egy vizsgálóbíró kihallgatásról hazatért, nagymennyiségű veronált vett be.

— Hogy én börtönbe jussak? — kiáltott fel szakácsolója előtt — inkább megölöm magam.

A házbeliek, sajnos, későn vették észre az öngyilkosságot és azonnal dr. Fischer és dr. Grósz Samu orvosokat hívták segítségül. Embereffelti fáradozással igyekeztek az orvosok özv. Rimler Károlynét megmenteni az élet számára. Már ügylátszott, használt is az orvosi beavatkozás. Tegnap az a híre járt, hogy Rimler Károlyné eszméletre tért és határozottan jobban van.

Ma reggelre azonban teljesen elvesztette az eszméletét és kínos agonizálás után elhunyt.

A halál négy napig tartó eszméletlen állapot után szerda reggel 4 órakor következett be, anélkül, hogy özv. Rimler Károlyné egy percre is visszanyerte volna öntudatát. Négy napos álomból szenderült át a szerencsétlen uriaszony a halálba, éppen akkor, amikor hozzátartozói és azok, akik kétségbeesett aggodalommal álltak körül ágyát, már csöpp vigaszt találtak állapotában és eltöltve egy halvány reménysugárral, várták a helyzet jobbrafordulását. — Utolsó éjszaka egy órakor dr. Grosz Samu vizsgálta a nagybeteg uriaszony pulzusát, amely egészen váratlanul az állandó percekénti 160-as lüktetésről 150-re enyhült. Ekkor dr. Grosz Samun kívül Hagedorn János mérnök, dr. Kakas István városi aljegyző.

Csanda Endre gyógyszerész és a felesége, egy ápolónő és özvegy Rimler Károlyné hűségessé szakácsolója voltak a szobában. Nem sokkal azután, hogy dr. Grosz Samu a pulzus csökkenését állapította meg, a nagybeteg uriaszony környezete megdöbbenéssel észlelte, hogy a javulás reménye zertefoszlott.

Özvegy Rimler Károlyné reggel négy órakor kiszenvedett.

A haláleset megdöbbentő híre a kora reggeli órákban elterjedt a városban és óriási részvétet keltett. A város egykori első polgárának özvegyét kiterjedt előkelő családja és nagyszámu tisztelői gyászolják. Csütörtökön d. u. fél négykor temetik.

Anagyvárad evangélikus női gyásztársaság kéri tagjait, hogy özv. Rimler Károlyné temetésén csütörtökön fél 4 órakor a gyászházban minél számosabban szíveskedjenek megjelenni. Egyben kéri, hogy akiknek gondolkodásával nem ellenkezik, a koszorúkra szánt összeget az evangélikus egyháziskolájánál létesített Rimler-Károly-emlékalapra szíveskedjenek letenni. (Take Jonescu-Körös utca 26.) E célra Butyka Lajosné urnó gyámintézeti elnöknő 200, Materny Imre 100 lejt adományozott.

A mai zürichi nyitás

BUDAPEST	270—
BERLIN	12327
PARIS	147250
NEW-YORK	51775
PRAGA	153250
LONDON	251150
B.PEST	72.45
BÉCS	7305—
MILANO	1950—

Bukaresti zárjai (déli 12 órakor)

BUDAPEST	—	26.90
BÉCS	—	27—
PARIS	—	545
LONDON	—	929
ZÜRICH	—	37—
MILANO	—	723
NEW-YORK	—	191—
PRAGA	—	560

Nagyváradai árfolyamok

Magyar korona	370 pénz	360 áru
Dollár	190—	192—
Cseh korona	564	568
Svájci frank	3680	3690
Oszták shilling	2690	27—
Francia frank	550	540
Angol font	923	927
Olasz lira	720	725

Uj könyvek a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárában

Beraud H.	
Mit láttam Moszkvában	3279
Darnay Kálmán	
Testőrszerelmek	3285
Dumas	
Roland, a kutya	3280
Dráma vége	3281
Lehne	
Jolánta házassága	3283
Vergődő szívek	3282
Mokcsay Zoltán	
Szól a tárogató	3284

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szög 40 lei. Egy szó 4 lei vastag betű 8 lei. „Cím a kiadóban” jelzés díja 10 lei. Állást keresőknek 50% engedmény.

LEVELEZÉS

KEREM azt a szürke sportruhás, beretvált arcú urat, aki tegnap Várad felé jövet, a kolozsvári gyorsvonaton egy urinóval franciául beszélt, sziveskedjék e lap kiadóhivatal utján értesíteni, megengedi-e, hogy lejátszódott heves incidens ügyében reá mint tanura hivatkozzam. Előre hála Gross. 920-a

VOUS avez une lettre sous devise. Piki. 933

„KIS kócosnak” levele van a kiadóban. 934

CUZA Voda (Szacsavay) utcán végig kísért fekete asszonyt nagyon kéri bámulója jöjjön Apollómeziba ugyanabban az időben, lehetőleg egyedül. Várm fogom, adjon alkalmat bemutatkozására. „Vály”. 941

HÁZASSÁG

HAZASSÁG céljából megismernéne fiatal asszonyt izr. iparos emberrel, kinek biztos megélhetése van. Levelet „Házasság” jelígre Hegedüs hirlapirodába. 937

LAKÁS

KETSZOBAS, előszobás, mellékhelyiséges lakás eladó. — Alexandri (Teleki) utca 48.

EGY szoba, konyhás lakást keresek magas lakbérrel azonnalra. Özv. Bartháné, Decebal (Vitéz) utca 25. 873

2 szoba, elő- és fürdőszoba novemberre lelépéssel átadó. Cím a Hegedüs hirlapirodában. 942

SZINHAZTÓL pár lépésnyire modern 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségek, földszintes magánház, parkirozott udvarral kiadó. Cím a Hegedüs hirlapirodában.

OKTATÁ

GALGÓCZY magántanfolyam Budapesten, VIII. Mária Terézia-ter. 3. 726-a

ZSOLDOS magántanfolyam, Budapest, VII. Dohány-utca 84. Előkészít különböző vizsgákra. 727-a

ALKALMAZÁS

MINDENEST jó bizonyítvánnyal keres Lángné, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 36. II. em.

SZABÓINASNAK ajánlkozik 14 éves fiú teljes ellátásra. Cím Hegedüs hirlapirodában. 830

DIVATARU szakmában segéd felvétetik. Csordás és Nagy céghez, Salonta küldendő. 919

URILEANY elmenne házikisasszonynak, hol a főzést jól elsajátíthatná, vidékre is megy. Levelet „Házikisasszony” jelígre a Hegedüs hirlapirodába kér. 920

TISZTESSÉGES, lőzészhez érő mindenest vagy bejárónőt keres Weisz, Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön) utca 40. 943

INTELLIGENS urilány, német és zongora tudással. Vidékre mint nevelőnő állást keres. Levelet „Jó állás” jelígre a Hegedüs hirlapirodába kér. 924

PERFECT román, magyar gépíró, irodai gyakorlatat, azonnal állást keres. Cimeket „Szorgalmas” jelígre a Hegedüs hirlapirodába. 926

Irodai, hivatszolgai vagy bármilyen állást keresek. Papp Tivadar, Pasteur (Kórház) utca 27. 927

RAKTARNOKI, ispán, fatelepkész, incassoi, utazói vagy bármilyen ehez hasonló állást keresek. Nicu Filipescu (Szarvas) sor 17. Herskovichék. 740

ÓVADÉKKAL keresek hölgyet, cukorka üzlet vezetésére. Aszódi, Sas-palota. 949

DÉLUTÁN 2 ÓRAKOR ÉRKEZETT TÁVIRATOK

— Az Estilap tudósítótól —

Előzetes letartóztatásban van az Esterházy-uradalom tisztartójának gyilkosa

— Budapesti tudósítók távirata —

A sárospatai kastélyban történt gyilkosság nyomozása során, mint ismeretes, letartóztatták Pflieger Ferencet, akit bekecsérték a székesfehérvári ügyészség fogházába. Pflieger előtt kihirdették az előzetes letartóztatást elrendelő vizsgálóbírói határozatot.

A vizsgálóbíró végzése megdöntötte Pflieger, aki fel-folyamodást jelentett be a döntés ellen. A vádtanács ma fog határozni a gyilkossággal vádolt Pflieger Ferenc további fogvatartása ügyében.

Pusztit a tifusz Hannoverben

— Az Estilap eredeti távirata —

Hannoverből jelentik: A tifuszi járvány napról-napra szélesebb arányokat ölt. A betegek és gyanúsak száma tegnap 1676 volt, a halottaké 185.

ADÁS-VÉTEL

SZABÓ Dezső: Napló és elbeszélések című könyvét megvételre keresem. Cím Hegedüs hirlapirodában. 923

GYÁRI kábel, évi 250 hl. sör és megfelelő borfogyasztással, kedvező feltételek mellett eladó. Nagy kerthelyiség, táncra és mulatságokra alkalmas nagy helyiségekkel. Ajánlatokat „Jó alkalom 1236” jelígre Blocknerhez, Budapest, Semmelweis-utca 4. kérünk. 724-a

HÓDMEZŐVÁRHELYEN a nagytalommással szemben lévő „Baross”-szálloda, más vállalat miatt eladó. Értekezni a tulajdonossal, Singer Andorral. 725-a

15 drb válogatott, szép perzsa-szőnyeg, nagy, kicsi (gróf Szechenyi hagyatékából) eladó. Cím Hegedüs hirlapirodában. 938

TISZTESSÉGES mindenest, kis családdal vagy bejárónő délután 5-ig felvétetik Densusanu (Jókai) utca 23. szám alatt.

SZOBALANY magas fizetéssel felvétetik. Róth csipkeáruház, Sas alatt. 947

ÜGYES, komoly kiszolgáló nő, az Apolló mozi büféhez felvétetik. 914

INSTITURRICE française instruite, Suisse française, cherche place dans bonne famille. Ecrire a l'Administration sous titre „Francaise.” 878

INTELLIGENS leány pénztáros vagy kiszolgálónak ajánlkozik. Cím Rudolf Mosse. 100

ALLAST keres jobb nő, magános asszonyhoz, mint házvezetőnő vagy felírónő. Cím Hegedüs hirlapirodában. 936

ÜGYES varrónő ajánlkozik házhoz, vidékre is elmegy. Sztaroveszky-utca 5. Tonczár. 928

FÜSZERES segédet keresek e hó 15-re. Aszódi, Sas-palota. 950

INGATLAN

CSALADI házak Pest környékén, villamos és vasutvonal mellett, kedvező fizetési feltételekkel és részletfizetésre 15—200 millió nagyszámban előjegyezve. Újnan épülő házak tíz évi letételek kaphatók, 10 millióval átvehető. Házbértelek lelépés nélkül olcsó. Évi és havi bérletért bérlethető. Telkek, 160—200 négyszögletes, 3.500.000-tól már részletek is. Budapest Hajdu ingatlanforgalmi irodát, Rákóczi-ut 65. (Kengyerműző-utca oldalán.) 722

KÜLÖNFÉLÉK

ELVESZETT Füstös Győre névre szóló iratok. Megtalálója be a Hegedüs hirlapirodába, talmat kap.

ELVESZETT fiatal, szép, farkaskutya, Harry névre hallgat. Megtaláló hozza el Akadémia-ca 1. alá.

BÉCSBE utazók! Centrál szálloda Wien II. Taborstrasse. Teljes komfort szobaárak 5 shilling. Magyar tulajdonos. Felszínházi jegy a vendégeknek. 723

IRODALMI lexikon a magyar enciklopedikus irodalom és nyelv, megjelenik október 15-én.

EGYSZÁZEZER lei készpénz kölcsön kisebb tételekben, be-lázásra, avagy kézzálogra azonnal kiadó Irodában, Pável-utca 5.

1200 leitől

kezdve női kabát

nagy választékban 8 lein 0000 cégnél Viteazul (Nagypiac-ter 1)

„RECORD”

zománcozott fűzőedények, acéllemezből, felülmúlja az összes eddigi gyártmányokat. Rendkívül olcsó! Egy konyhai berendezés 1500 lei. Paradi-csom passzirozógép No. 1. 800 lei. No. 2. 100 lei. Alpaca evőeszköz „Berndorf” ezüstfazon kanál vagy villa 60, kés 80, kávé 35, tejmerő 150, levesmerő 240 lei. Szállítja.

STERN JOSEF

vaskereskedő cég Piafa M. Viteazul (Nagypiac-ter) 2. sz. Telefon 892.

Fest. Tisz.

2 nap alatt

Kalinovcsán

a Sas alatt

Mos. 2779 Vas

Viktória

butoroklár

Vlahuta (Szent János) u. 2.

Székek, asztalok, hálószo-bák, garnitúrák, előszoba- és al-lógások gyári áron. Nagy va-laszték, kedvező fizetési felté-telek mellett.

Hajlított butorok javítását szál-szerűen vállalom.

Sonnenfeld Adolf-nyomda